

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. : กรณีโรงเรียนบ้านนาแม่ต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม สามารถสรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ การวิจัยในครั้งนี้ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย
3. วิธีการดำเนินการวิจัย
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผลการศึกษาวิจัย
6. ข้อเสนอแนะการศึกษาวิจัย

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. : กรณีโรงเรียนบ้านนาแม่ต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2
2. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. : กรณีโรงเรียนบ้านนาแม่ต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2
3. เพื่อติดตามผลการดำเนินงานพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. : กรณีโรงเรียนบ้านนาแม่ต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพลฐ.: กรณีโรงเรียนบ้านนาแมด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มผู้ร่วมวิจัย (Research Participant) จำนวน 12 คน ประกอบด้วย

1.1 ผู้วิจัย จำนวน 1 คน

1.1.2 ผู้ร่วมวิจัย คือ ครูโรงเรียนบ้านนาแมด จำนวน 11 คน

ประกอบด้วย ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนบ้านนาแมด

1.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล (Key Informants) จำนวน 85 คน ประกอบด้วย

1.2.1 ผู้นิเทศ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนบ้านนาแมด

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการนิเทศ

1.2.2 คณะครูโรงเรียนบ้านนาแมด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 จำนวน 12 คน ซึ่งเป็นผู้ร่วมวิจัย

1.2.3 ตัวแทนนักเรียนโรงเรียนบ้านนาแมด ระดับชั้นประถมศึกษา

ปีที่ 1 – 6 จำนวนชั้นละ 6 คน รวมทั้งหมด จำนวน 36 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง จำแนกตามพฤติกรรมของนักเรียน ประกอบด้วย

1.2.3.1 นักเรียนที่ปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียนสม่ำเสมอ

จำนวน 2 คน

1.2.3.2 นักเรียนที่ปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียนปานกลาง

จำนวน 2 คน

1.2.3.3 นักเรียนที่ไม่ปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียน

จำนวน 2 คน

1.2.4 ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 จำนวน

ชั้นละ 6 คน รวมทั้งหมดจำนวน 36 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เป็นผู้ปกครองนักเรียนตามข้อ 1.2.3 จำแนกตามพฤติกรรมของนักเรียน ประกอบด้วย

1.2.4.1 นักเรียนที่ปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียนสม่ำเสมอ

จำนวน 2 คน

1.2.4.2 นักเรียนที่ปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียนปานกลาง

จำนวน 2 คน

1.2.4.3 นักเรียนที่ไม่ปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียน

จำนวน 2 คน

1.3 กลุ่มเป้าหมายในการพัฒนา (Target Group) จำนวน 138 คน คือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 ปีการศึกษา 2561 มาจากนักเรียนที่มีผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่อยู่ในระดับผ่าน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยชั้นเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) เพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. : กรณีโรงเรียนบ้านนาแมต ดังนี้ 1) ด้านความรับผิดชอบ 2) ด้านความมีระเบียบวินัย 3) ด้านความมีจิตสาธารณะ โดยมีรายละเอียดดังนี้

วงรอบที่ 1

1. การเตรียมการก่อนดำเนินงาน

ในขั้นตอนการดำเนินการเตรียมการก่อนดำเนินงาน คณะผู้วิจัย ได้ดำเนินการดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม คุณธรรมอัตลักษณ์ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน สัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูล สำคัญเพื่อรวบรวมประเด็นปัญหาและความต้องการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. มาคัดกรองลำดับความสำคัญโดยใช้แบบสัมภาษณ์ เพื่อทำความเข้าใจถึงปัญหาและความต้องการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. : โรงเรียนบ้านนาแมต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 โดยร่วมกันระบุดูปัญหา แนวทางการพัฒนาโดยใช้วิธีการที่หลากหลายและสอดคล้องกับโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ตามบริบทคุณธรรมอัตลักษณ์โรงเรียนบ้านนาแมต

1.2 จัดประชุมครู เพื่อทำความเข้าใจและสร้างข้อตกลงร่วมกัน ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย เรื่อง การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียน

คุณธรรม สพล. : กรณีโรงเรียนบ้านนาแมด ชี้แจงบทบาท หน้าที่ของคณะผู้ร่วมวิจัยและพิจารณาคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลการวิจัย ศึกษาคุณ ฤ โรงเรียนบ้านแก่งเหนือ จังหวัดอุบลราชธานี คู่มือการตรวจ Best Practice จัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียนคุณธรรม สพล. ณ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 และจัดประชุมเชิงปฏิบัติการครู เพื่อวางแผนการจัดทำคู่มือการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพล.:กรณี โรงเรียนบ้านนาแมด

2. ขั้นตอนการดำเนินงาน

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory action Research : PAR) โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ซึ่งผู้วิจัยได้นำหลักการและขั้นตอนแนวคิดของ Kemmis & Mc Taggart (1988, pp. 11 – 15 อ้างถึงในองอาจ นัยพัฒน์, 2551, หน้า 301 – 303) มาเป็นกระบวนการในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพล. : โรงเรียนบ้านนาแมด เป็นวงจร PAOR ดังนี้

2.1 ขั้นตอนการปฏิบัติการ (Action: A)

คณะผู้วิจัยดำเนินการตามกิจกรรม โครงการเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพล. : กรณีโรงเรียนบ้านนาแมด ดังนี้

2.2.1 จัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน

โดยมีกิจกรรมดังต่อไปนี้

2.2.1.1 โครงการคุณธรรม พัฒนาเกี่ยวกับ ความรับผิดชอบ

ความมีระเบียบวินัย ความมีจิตสาธารณะ

2.2.1.2 กิจกรรมพี่แกนนำสอนน้องทำดี พัฒนาเกี่ยวกับ

ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย ความมีจิตสาธารณะ

2.2.1.3 กิจกรรมสอนสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมในกลุ่ม

สาระการเรียนรู้ต่าง ๆ พัฒนาเกี่ยวกับ ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย ความมีจิตสาธารณะ

2.2.1.4 กิจกรรมอบรมจิตพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม

วันสุดสัปดาห์พัฒนาเกี่ยวกับ ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย ความมีจิตสาธารณะ

2.2.1.5 กิจกรรมพบพระพบธรรม พัฒนาเกี่ยวกับความ

รับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย ความมีจิตสาธารณะ

2.2.2 ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ประชุมสรุปผลการดำเนินการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. : กรณีโรงเรียนบ้านนาแมต ร่วมกันประเมินผลการทำงานและดำเนินการสะท้อนผลหลังจากดำเนินการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. หลังจากดำเนินการเสร็จสิ้นลง โดยผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยร่วมกันหาข้อสรุปเกี่ยวกับสภาพปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการที่จะนำไปปรับปรุงและพัฒนา

3. ชั้นสังเกตการณ์ (Observation : O)

3.1 ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยร่วมกันดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล จากการติดตามการดำเนินงานพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โดยใช้เครื่องมือ ต่อไปนี้ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม บันทึกการประชุม การบันทึกภาพโดยเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริง

3.2 สังเกตการณ์ การเข้าร่วมกิจกรรม และการให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามกิจกรรม โครงการเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนและดำเนินการไปพร้อมกันกับขั้นตอนที่ 2 รวบรวมข้อมูล และเก็บข้อมูลที่ได้จากการสังเกต การสัมภาษณ์ แบบสอบถาม การบันทึกการประชุมการดำเนินการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ตามแผนที่วางไว้มาจัดให้เป็นระบบ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์และนำข้อมูลที่ได้ไปสะท้อนผลการทำงานในชั้นสะท้อนกลับ

4. ชั้นสะท้อนผลกลับ (Reflection : R)

4.1 ติดตามผลการดำเนินการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. : กรณีโรงเรียนบ้านนาแมต นำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลในชั้นสังเกตการณ์มาทำความเข้าใจร่วมกัน โดยมาวิเคราะห์หาจุดเด่น จุดด้อยของการปฏิบัติงานสภาพปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นถึงผลการปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนดไว้

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต แบบสอบถาม

4.3 ประชุมเพื่อสรุปและรายงานผลการดำเนินการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. : กรณีโรงเรียนบ้านนาแมต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2

วงรอบที่ 2

นำผลการประเมินจากวงรอบที่ 1 มาประกอบการพิจารณาเพื่อประกอบการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.: โรงเรียนบ้านนาแมต ซึ่งผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยเห็นควรให้มีการพัฒนาทั้ง 3 ด้านต่อไปในวงรอบที่ 2 โดยในที่ประชุมเห็นควรให้มีการจัดกิจกรรม 4 กิจกรรมมาพัฒนาในวงรอบที่ 2 ได้แก่ 1) โครงการคุณธรรม 2) กิจกรรมพี่แกนนำสอนน้องทำดี 3) การสอนสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ และ 4) กิจกรรมอบรมจิตพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม วันสุกัลยาเพราะเป็นกิจกรรมที่นักเรียนปฏิบัติเป็นประจำ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. : กรณีโรงเรียนบ้านนาแมต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 สามารถสรุปผลการวิจัยตามความมุ่งหมายได้ดังนี้

1. สภาพและปัญหาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. : กรณีโรงเรียนบ้านนาแมต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 มีดังนี้

1.1 โรงเรียนบ้านนาแมต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 นักเรียนมีพฤติกรรมหลีกเลี่ยงงานที่ตัวเองต้องรับผิดชอบ เช่น การทำความสะอาดประจำวัน การทำความสะอาดห้องสมุด ห้องพักครู ห้องพยาบาล โรงอาหาร ห้องน้ำและบริเวณอื่นที่ได้รับมอบหมาย ไม่ส่งการบ้าน ไม่เก็บขยะ ไม่ทิ้งขยะลงในถังขยะ ไม่ช่วยผู้ปกครองทำงานบ้าน มีความอดทนในการทำกิจกรรมน้อยและขาดความรับผิดชอบในการทำงาน ไม่เข้าแถวซื้อสินค้าไม่เข้าแถวรับประทานอาหารกลางวัน นักเรียนพูดจาไม่ไพเราะ พูดจาไม่เหมาะสมกับพ่อแม่ ครู อาจารย์ นักเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าว ไม่เคารพผู้ใหญ่ คุยกันเวลาร่วมกิจกรรมหน้าเคารพธงชาติและร่วมกิจกรรมอื่น ๆ วางรองเท้าไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย ไม่เดินเป็นแถวเวลาเข้าชั้นเรียน และขึ้นรถกลับบ้าน แต่งกายไม่ถูกระเบียบของโรงเรียนนักเรียนชายชอบเอาเสื้อออกนอกกางเกง ไม่ช่วยรักษาทรัพย์สินของส่วนรวม ไม่ปิดไฟ ไม่ปิดพัดลม ไม่ปิดน้ำหลังใช้แล้ว นักเรียนเห็นแก่ตัวเองมากกว่าส่วนรวม ครูเรียกให้ช่วยเหลือขอหลบและให้เรียกหลายครั้ง ไม่ค่อยบำเพ็ญตนเพื่อส่วนรวมและไม่มีจิตสาธารณะ

1.2 ปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. : กรณีโรงเรียนบ้านนาแม่ต สังเกตสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 นักเรียนขาดคุณธรรม จริยธรรมในด้าน 1) นักเรียนขาดความรับผิดชอบต่อตนเอง และส่วนรวม 2) นักเรียนขาดความมีระเบียบวินัย 3) นักเรียนขาดความมีจิตสาธารณะ ครูและบุคลากร ขาดความรู้ความเข้าใจและทักษะ ในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน เมื่อผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยประชุมเพื่อปรึกษาหารือพฤติกรรมของนักเรียนที่ควรได้รับการ พัฒนาอย่างเร่งด่วน ซึ่งสอดคล้องกับบริบทของนักเรียนโรงเรียนบ้านนาแม่ต ในการพัฒนา คุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่

1) ความรับผิดชอบ 2) ความมีระเบียบวินัย และ 3) ความมีจิตสาธารณะ

2. แนวทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. : กรณีโรงเรียนบ้านนาแม่ต คือ พัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน โรงเรียน บ้านนาแม่ต มีกิจกรรม 5 กิจกรรม ประกอบด้วย 1) โครงการคุณธรรม 2) กิจกรรมพี่แกน นำสอนน้องทำดี 3) กิจกรรมสอนสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ต่าง ๆ 4) กิจกรรมอบรมจิตพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมวันสุดท้ายและ 5) กิจกรรมพบ พระพบธรรม จากการจัดกิจกรรม พัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. : กรณีโรงเรียนบ้านนาแม่ต ทั้ง 2 ครอบ เป็นกิจกรรมที่สามารถพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนบ้านนาแม่ต

3. ผลการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. : กรณีโรงเรียนบ้านนาแม่ต สังเกตสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ได้ดำเนินการพัฒนาเป็น 2 ครอบ รายละเอียดดังนี้

3.1 สรุปผลการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. : กรณีโรงเรียนบ้านนาแม่ต สังเกตสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุบลราชธานี เขต 2 ในวงรอบที่ 1 ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ดำเนินการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนโรงเรียนบ้านนาแม่ต จัดกิจกรรมการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนบ้านนาแม่ต และสรุปผลการดำเนินกิจกรรม พบว่า โครงการคุณธรรม กิจกรรม พี่แกนนำสอนน้องทำดี กิจกรรมสอนสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ต่าง ๆ กิจกรรมอบรมจิตพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม วันสุดท้ายและ กิจกรรมพบพระ พบธรรม สามารถพัฒนาพฤติกรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านนาแม่ต ให้เป็นผู้มีความ รับผิดชอบ มีระเบียบวินัย และมีจิตสาธารณะ ซึ่งผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยและผู้ปกครองมี

ความพึงพอใจในระดับปานกลางทั้ง 3 ด้าน ซึ่งคณะผู้วิจัยเห็นควรให้มีการพัฒนาต่อไปในวงรอบที่ 2 ทั้ง 3 ด้าน โดยในที่ประชุมเห็นควรให้มีการปรับเปลี่ยนกิจกรรมเป็น 4 กิจกรรม โดยใช้กิจกรรมเดิม 4 กิจกรรม ได้แก่ 1) โครงการคุณธรรม 2) กิจกรรมพี่แกนนำสอนน้องทำดี 3) กิจกรรมสอนสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ 4) กิจกรรมอบรมจิตพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม วันสุดสัปดาห์ ซึ่งกิจกรรมที่ 4 จะเพิ่มวิทยากรจากภายนอกมาให้ความรู้อบรมคุณธรรม จริยธรรมให้กับนักเรียน เพราะกิจกรรมเหล่านี้จะต้องปฏิบัติเป็นประจำจึงจะเกิดพฤติกรรมที่เหมาะสม

3.2 สรุปผลการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. : กรณีโรงเรียนบ้านนาแม่ต สังเกตสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ในวงรอบที่ 2 ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย ได้ดำเนินการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนบ้านนาแม่ต โดยจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนบ้านนาแม่ต 4 กิจกรรม ได้แก่ โครงการคุณธรรม กิจกรรมพี่แกนนำสอนน้องทำดี กิจกรรมสอนสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ กิจกรรมอบรมจิตพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม วันสุดสัปดาห์ และสรุปผลการดำเนินกิจกรรม พบว่า 1) นักเรียนได้มีการพัฒนาพฤติกรรมของตนเองดีขึ้น มีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัย และมีจิตสาธารณะ ทำให้เป็นที่พอใจของผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยและผู้ปกครอง ซึ่งมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก 2) พบว่า จากการเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย เกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. : กรณีโรงเรียนบ้านนาแม่ต ในวงรอบที่ 1 กับวงรอบที่ 2 พบว่า ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย มีความพึงพอใจโดยเฉลี่ยเพิ่มขึ้น 1.10 และ 3) พบว่าจากการเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน เกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. : กรณีโรงเรียนบ้านนาแม่ตในวงรอบที่ 1 กับวงรอบที่ 2 พบว่า ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียนมีความพึงพอใจโดยเฉลี่ยเพิ่มขึ้น 0.86

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. : กรณีโรงเรียนบ้านนาแม่ต สังเกตสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 จากการพัฒนาโดยใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบ

มีส่วนร่วม 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นการวางแผน ขั้นการปฏิบัติ ขั้นการสังเกตการณ์ และขั้นการสะท้อนผล ทำให้ได้วงรอบในการพัฒนา 2 วงรอบ มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาสภาพและปัญหาการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. : กรณีโรงเรียนบ้านนาแมต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 มีดังนี้

1.1 สภาพ คุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. : กรณีโรงเรียนบ้านนาแมต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมหลีกเลี่ยงงานที่ตัวเองต้องรับผิดชอบ เช่น การทำความสะอาดเวรประจำวัน การทำความสะอาดห้องสมุด ห้องพักครู ห้องพยาบาล โรงอาหาร ห้องน้ำและบริเวณอื่นที่ได้รับมอบหมาย ไม่ส่งการบ้าน ไม่เก็บขยะ ไม่ทิ้งขยะลงในถังขยะ ไม่ช่วยผู้ปกครองทำงานบ้าน มีความอดทนในการทำกิจกรรมน้อยและขาดความรับผิดชอบในการทำงาน ไม่เข้าแถวซื้อสินค้าไม่เข้าแถวรับอาหารกลางวัน นักเรียนพูดจาไม่ไพเราะ พูดจาไม่เหมาะสมกับพ่อแม่ ครู อาจารย์ นักเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าว ไม่เคารพผู้ใหญ่ คุยกันเวลาร่วมกิจกรรมหน้าเคารพธงชาติและร่วมกิจกรรมอื่น ๆ วางรองเท้าไม่เป็นระเบียบไม่เดินเป็นแถวเวลาเข้าชั้นเรียน และขึ้นรถกลับบ้าน แต่งกายไม่ถูกระเบียบของโรงเรียนนักเรียนชายชอบเอาเสื้อออกนอกกางเกง ไม่ช่วยรักษาทรัพย์สินของส่วนรวม ไม่ปิดไฟ ไม่ปิดพัดลม ไม่ปิดน้ำหลังใช้แล้ว นักเรียนเห็นแก่ตัวเองมากกว่าส่วนรวมและไม่มีจิตสาธารณะ ทั้งนี้เนื่องมาจากสภาพครอบครัวและการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง ครูไม่มีความเข้าใจในการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมให้นักเรียน สอดคล้องกับ จักรวาล เจริญทอง (2551, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนด้านความรับผิดชอบ โรงเรียนบ้านสวนมอญ พบว่า สภาพปัญหาที่ก่อนดำเนินการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง ไม่รู้จักระวังสุขภาพอนามัยของตนเอง ให้สมบูรณ์แข็งแรงอยู่เสมอ ไม่ตั้งใจเรียน ไม่หมั่นใฝ่หาความรู้ ประพฤติตนไม่เหมาะสม ไม่รู้จักแยกแยะสิ่งที่ดีควรทำและไม่ควรทำ ไม่รู้จักปรับตัวเข้ากับคนอื่น ทำงานที่ได้รับมอบหมายไม่เสร็จตรงเวลาที่กำหนด ไม่มีความตรงต่อเวลา ไม่สามารถควบคุมตนเองได้ และด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ไม่รับผิดชอบต่อหน้าที่ของพลเมือง ขาดความรับผิดชอบต่อบิดา มารดาและครอบครัว ขาดความรับผิดชอบต่อครู โรงเรียนขาดความรับผิดชอบต่อเพื่อน จากเหตุผลดังกล่าวจึงต้องดำเนินการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของ

นักเรียน ให้เป็นผู้ที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และสอดคล้องกับ วารุณี วงศ์วิรุฬห์รักษ์ (2554, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน โรงเรียนบ้านสามชั่ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพปัญหาการมีจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนบ้านสามชั่ว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร จากการสัมภาษณ์ การสังเกต พบว่า สภาพเกี่ยวกับการมีจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนบ้านสามชั่ว องค์ประกอบที่ 1 หลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำที่จะทำให้เกิดความเสียหายต่อส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม พบว่านักเรียนไม่ดูแลทรัพย์สินสมบัติของส่วนรวม ส่วนองค์ประกอบที่ 2 การถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสมบัติของส่วนรวมในวิสัยที่ตนสามารถทำได้ พบว่านักเรียนมักจะไม่ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการดูแลสมบัติส่วนรวมจากเหตุผลดังกล่าวจึงต้องดำเนินการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนให้เป็นผู้มีจิตสาธารณะและสอดคล้องกับ อภิวัชร ศิริพันธ์ (2558, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนบ้านหนองขาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่า 1) สภาพและปัญหาด้านคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองขาด จากการศึกษาปรากฏผล ดังนี้ สภาพด้านคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองขาด จากการสังเกตและสอบถาม พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมการปฏิบัติด้านคุณธรรมพื้นฐานอยู่ในระดับพอใช้ มีนักเรียนบางส่วนประพฤติตนไม่เหมาะสม นักเรียนขาดคุณธรรมพื้นฐาน

1.2 ปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรม

สพฐ. : กรณีโรงเรียนบ้านนาแม่ต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 จากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง พบว่า 1) นักเรียนขาดคุณธรรม จริยธรรมในด้านความรับผิดชอบตนเองและส่วนรวม ขาดความมีระเบียบวินัยและขาดความมีจิตสาธารณะ 2) ครูและบุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจและทักษะในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน เมื่อผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย ร่วมกันประชุมปรึกษาหารือ พฤติกรรมของนักเรียนที่ควรได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วน ซึ่งสอดคล้องกับบริบทของนักเรียนโรงเรียนบ้านนาแม่ต ในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ดังนี้ 1) ความรับผิดชอบ 2) ความมีระเบียบวินัย และ 3) ความมีจิตสาธารณะ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่านักเรียนแสดงออกซึ่งพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ครูและบุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุริยัน พันพลี (2552, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนา

คุณธรรม จริยธรรม กรณีศึกษาโรงเรียนเซนต์ยอแซฟศรีสงคราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานครพนม เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า 1) การศึกษาสภาพปัญหาเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนเซนต์ยอแซฟศรีสงคราม ต้องได้รับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม เนื่องจากนักเรียนส่วนมากยังขาดระเบียบวินัย ขาดความรับผิดชอบ นักเรียน พวดคุยและส่งเสียงดังในขณะที่ครูสอน ไม่สนใจครู ไม่ตั้งใจปฏิบัติกิจกรรม ไม่กล้าแสดงออก ขาดความรับผิดชอบต่อตนเองและบุคคลอื่นอีกทั้งยังสอดคล้องกับ ประภาส ละราตี (2552, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนโรงเรียนบ้านกุดตาไถ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ผลการวิจัย พบว่า สภาพโรงเรียนมีแหล่ง เรียนรู้ให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้า ได้แก่ ห้องสมุด อินเทอร์เน็ต แต่นักเรียนชอบเล่น มากกว่าการแสวงหาความรู้ นักเรียนใช้จ่ายเงินโดยไม่มีเงินเหลือไว้เก็บออม นักเรียนยังมี ปัญหาเรื่องความซื่อสัตย์ เมื่อทำความผิดไม่ยอมรับผิดเก็บสิ่งของได้ก็ไม่นำมาแจ้งครู นักเรียนบางส่วนยังฝ่าฝืนระเบียบของโรงเรียน มาโรงเรียนสาย ขาดความรับผิดชอบ ใช้คำพูดด้วยถ้อยคำไม่สุภาพ แสดงกิริยาท่าทางไม่เหมาะสมกับบุคคลอื่น ทั้งขณะในที่ไม่ ควรทิ้ง นักเรียนขาดความสามัคคีในการทำงานร่วมกัน มีการทะเลาะวิวาท และนักเรียน ยังไม่มีความตระหนักในการแบ่งปันสิ่งของให้คนอื่นทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก 1) ครูขาดความรู้ ความเข้าใจในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนขาดการกำกับติดตามเป็น โครงการระยะสั้นไม่ต่อเนื่อง และสอดคล้องกับ วารุณี วงศ์วิรุฬห์รักษ์ (2554, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน โรงเรียนบ้านสามชั่ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร พบว่า ปัญหาการมีจิต สาธารณะของนักเรียน โรงเรียนบ้านสามชั่ว องค์ประกอบที่ 1 การหลีกเลี่ยงการใช้หรือ การกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ไม่ใส่ใจดูแลรักษาสมบัติของส่วนรวม ส่วนองค์ประกอบที่ 2 การถือเป็น หน้าที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสมบัติส่วนรวมในวิสัยที่ตนสามารถทำได้ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มักจะไม่ทำหน้าที่ตามที่ครูมอบหมายในการดูแลสมบัติส่วนรวม และ สอดคล้องกับ อภิวัชร ศิริพันธ์ (2558, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม พื้นฐานของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองซาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่า สภาพและปัญหาด้านคุณธรรมพื้นฐานนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองซาด จากการสังเกตและสอบถาม พบว่า นักเรียนบางส่วนมีประพฤติตน ไม่เหมาะสม นักเรียนขาดคุณธรรม จริยธรรมขั้นพื้นฐาน

2. แนวทางพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.:

กรณีโรงเรียนบ้านนาแม่ต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 คือ กิจกรรม 5 กิจกรรม ประกอบด้วย 1) โครงการคุณธรรม 2) กิจกรรมพี่แกนนำสอนน้อง ทำดี 3) กิจกรรมการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ 4) กิจกรรมอบรมจิตพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม วันสุดสัปดาห์ 5) กิจกรรมพบพระพบธรรม

จากการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. : กรณีโรงเรียนบ้านนาแม่ต ทั้ง 2 วงรอบ ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่นักเรียนปฏิบัติเป็นประจำและเป็นกิจกรรมที่สามารถพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนโรงเรียนบ้านนาแม่ต ให้เป็นผู้มีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัย มีจิตสาธารณะ สอดคล้องกับ สภาวธรรมยาทองไทย (2554, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองโพธิ์วังโน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนมเขต 1) ผลการวิจัย พบว่า แนวทางในการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ได้แก่ กิจกรรมการฝึกอบรม ประกอบด้วย กิจกรรมเข้าวัดทุกสัปดาห์ กิจกรรมอบรมเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในวันสุดสัปดาห์ กิจกรรมส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ประกอบด้วย กิจกรรมการสอดแทรกในรายวิชาต่าง ๆ กิจกรรมการอบรมหน้าเสาธง กิจกรรมนั่งสมาธิก่อนเรียน กิจกรรมส่งเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ประกอบด้วย กิจกรรมทำความสะอาดเขตพื้นที่รับผิดชอบ กิจกรรมส่งเสริมอาชีพการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในวงรอบที่ 2 โดยใช้กิจกรรมประกวดการแต่งกายที่ถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียนและการนิเทศติดตาม และสอดคล้องกับการวิจัยของประภาส ละระคี (2552, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนโรงเรียนกุดตาไถ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 พบว่า การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนมีคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ โดยการใช้แนวทางการศึกษาดูงานโรงเรียนคุณธรรมตัวอย่าง การฝึกอบรมกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม กิจกรรมพัฒนาคุณธรรมให้นักเรียน และสอดคล้องกับ วารุณี วงศ์วิรุฬห์ (2554, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการวิจัย เชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน โรงเรียนบ้านสามชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร พบว่า แนวทางการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนบ้านสามชัย มีดังนี้ คือ 1) การจัดกิจกรรมอบรมเพื่อพัฒนาการมีจิตสาธารณะ 2) การจัดกิจกรรมชุมนุมจิตสาธารณะ

ดำเนินการให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมซึ่งเป็นสถานการณ์จำลอง มีทั้งหมด 12 กิจกรรม และสอดคล้องกับ อภิวัชร ศิริพันธ์ (2558, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมพื้นฐานของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองชาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่า แนวทางการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองชาด วงรอบที่ 1 มีทั้งหมด 4 แนวทาง คือ 1) การเข้าค่ายคุณธรรม 2) การสอนสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม 3) กิจกรรมพบพระพบธรรม 4) การส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานในชีวิตประจำวัน

3. ผลการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. : กรณีโรงเรียนบ้านนาแม่ต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย ได้ดำเนินการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โดยการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนบ้านนาแม่ต และสรุปผลการดำเนินกิจกรรม พบว่า กิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนบ้านนาแม่ตทั้ง 5 กิจกรรม ได้แก่ โครงการคุณธรรม กิจกรรมพี่แกนนำสอนน้องทำดี กิจกรรมการสอนสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ กิจกรรมอบรมจิตพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม วันสุดสัปดาห์ กิจกรรมพบพระพบธรรม สามารถพัฒนาพฤติกรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านนาแม่ต ให้เป็นผู้มีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัย มีจิตสาธารณะได้ ซึ่งผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยและผู้ปกครองมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยเห็นควรให้มีการพัฒนาต่อไปในวงรอบที่ 2 โดยที่ประชุมเห็นควรให้มีการใช้กิจกรรมมี 4 กิจกรรม ได้แก่ 1) โครงการคุณธรรม 2) กิจกรรมพี่แกนนำสอนน้องทำดี 3) กิจกรรมการสอนสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ 4) กิจกรรมอบรมจิตพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม วันสุดสัปดาห์ เพราะกิจกรรมเหล่านี้ นักเรียนจะต้องปฏิบัติเป็นประจำ จึงจะเกิดพฤติกรรมที่เหมาะสม สรุปผลการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. : กรณีโรงเรียนบ้านนาแม่ต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ในวงรอบที่ 1 และในวงรอบที่ 2 ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ดำเนินการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนบ้านนาแม่ต โดยจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนบ้านนาแม่ต 5 กิจกรรม ได้แก่ โครงการคุณธรรม กิจกรรมพี่แกนนำสอนน้องทำดี กิจกรรมการสอนสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ กิจกรรมอบรมจิตพัฒนา

คุณธรรม จริยธรรม วันสุดท้ายปีศาจ กิจกรรมพบพระพบธรรม และสรุปผลการดำเนินกิจกรรม พบว่า นักเรียนได้มีการพัฒนาพฤติกรรมของตนเองดีขึ้น มีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัย มีจิตสาธารณะทำให้เป็นที่พึงพอใจของผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยและผู้ปกครอง ซึ่งมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ากิจกรรมทั้ง 5 กิจกรรมนั้น พัฒนาให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัย มีจิตสาธารณะ ซึ่งสอดคล้องกับ สุภาวรรณ ยาทองไทย (2554, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองโพธิ์วังโน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนมเขต 1 ผลการวิจัย พบว่า ผลการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ความมีวินัย และความมุ่งมั่นในการทำงาน โดยครูผู้ปกครองและนักเรียนประเมินตนเอง พบว่า โดยภาพรวมนักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก อีกทั้งยังสอดคล้องกับการวิจัยของ เกษม จันนคร (2551, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม โดยใช้โครงการอบรมธรรมะเพื่อพัฒนาจิต และโครงการเข้าค่ายคุณธรรม จริยธรรมนำดวงใจห่างไกลยาเสพติด ในโรงเรียนบ้านปากห้วยฉลอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรดิตถ์ พบว่าทำให้นักเรียนเป็นผู้มีระเบียบวินัย มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น มีความเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อส่วนรวมและมีความสำนึกในการประหยัดอดออมมากขึ้น สอดคล้องกับการวิจัยของ รัชนิ ยมศรีเคน (2551, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนอนุบาลกันทรวิชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 พบว่า กลยุทธ์การสอนสรอหดแทรกในกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ ทำให้นักเรียนมีการพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์เป็นคนดีมีคุณธรรม เป็นผู้ที่มีระเบียบวินัย ปฏิบัติตนตามหลักธรรมเบื้องต้นของพระพุทธศาสนา มีความรับผิดชอบ มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความกตัญญูกตเวที รู้จักประหยัด และมีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย นักเรียนมีระดับพฤติกรรมพัฒนาดีขึ้น สอดคล้องกับการวิจัย ประภาส ละราศี (2552, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนบ้านกุดตาไถ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 พบว่า การจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนตามขั้นตอนต่าง ๆ ทำให้นักเรียนซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมาย เกิดพัฒนาการด้านความขยัน ความประหยัด ความซื่อสัตย์ ความมีวินัย ความสุภาพ ความสะอาด ความสามัคคีและความมีน้ำใจเพิ่มมากขึ้น และสอดคล้องกับ วารุณี วงศ์วิรุฬห์รักษ์ณ์ (2554, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการวิจัย

เชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน โรงเรียนบ้านสามชั่ว
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร พบว่า 1) จากการสังเกตของครู พบว่า
 นักเรียนแสดงมีจิตสาธารณะเพิ่มขึ้นจากก่อนการพัฒนา 2) จากการประเมินตนเองของ
 นักเรียน พบว่า นักเรียนแสดงพฤติกรรมการมีจิตสาธารณะเพิ่มขึ้นจากก่อนการพัฒนา
 ในระดับมาก โดยสรุป ทั้งจากการสังเกตของผู้ร่วมวิจัย และการประเมินตนเองของ
 นักเรียน พบว่า การจัดกิจกรรมพัฒนาการมีจิตสาธารณะ และการจัดกิจกรรมชุมนุม
 สาธารณะ ได้ผลดี เพราะทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมจิตสาธารณะสูงขึ้น และสอดคล้องกับ
 อภิวัชร ศิริพันธ์ (2558, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมพื้นฐานของ
 นักเรียนโรงเรียนบ้านหนองซาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม
 ศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่า ผลการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน โรงเรียน
 บ้านหนองซาด ก่อนดำเนินการพัฒนามีระดับปฏิบัติการเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง
 และหลังดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 1 พบว่า พฤติกรรมการปฏิบัติของนักเรียนมีการ
 พัฒนาขึ้นทุกด้าน โดยมีผลการปฏิบัติเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก จึงพัฒนาต่อไปในวงรอบที่ 2
 เพื่อให้ได้ผลการด้านพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานอยู่ในระดับมากที่สุด โดยใช้แนวทางการพบ
 พระพบธรรม และแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานในชีวิตประจำวัน พบว่า
 พฤติกรรมการปฏิบัติของนักเรียนมีการพัฒนาขึ้นทุกด้าน โดยมีผลการปฏิบัติเฉลี่ยอยู่ใน
 ระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำการวิจัยไปใช้

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ ผลการวิจัย พบว่า การพัฒนา
 คุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. โรงเรียนบ้านนาแมต ทำให้นักเรียน
 จำนวน 138 คน มีความรับผิดชอบเพิ่มมากขึ้น มีระเบียบวินัยมากขึ้นและมีจิตสาธารณะ
 เพิ่มมากขึ้นกว่าก่อนการพัฒนา ผู้วิจัยขอเสนอแนะการนำไปใช้สำหรับการพัฒนาคุณธรรม
 จริยธรรมนักเรียน ดังต่อไปนี้

1.1 โรงเรียนหรือสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทุกระดับ สามารถนำรูปแบบ
 ของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ไปใช้ในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของ
 นักเรียนได้ โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย และผู้บริหารและ

ผู้เกี่ยวข้องควรส่งเสริม ปลูกฝังให้มีการดำเนินการ การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. อย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดพฤติกรรมเชิงบวกที่ยั่งยืน

1.2 การดำเนินการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียน คุณธรรม สพฐ. ควรมีระยะเวลาในการดำเนินการและการวัดและประเมินผลพอสมควร เพราะเป็นการแสดงออกที่เกิดจากเจตคติ การประพฤติปฏิบัติของนักเรียน

1.3 การดำเนินการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียน คุณธรรม สพฐ. ควรมีการติดตามและประเมินผลในทุก ๆ ปีการศึกษาและทำต่อเนื่อง

1.4 โรงเรียนสามารถนำการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมไป ประยุกต์ใช้พัฒนางานด้านอื่น ๆ เช่น การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน การวิจัยเชิงปฏิบัติการงานวิชาการในโรงเรียน โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของผู้ที่มี ส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย และนำขั้นตอนการของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมมาปรับ ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

1.5 ครูควรมีความตระหนักต่อการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของ นักเรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ว่ามีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าการพัฒนาคุณภาพ นักเรียนด้านวิชาการ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในครั้งต่อไป ผู้วิจัยขอเสนอแนะดังต่อไปนี้

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องในครอบครัว ชุมชน ต่อการพัฒนา คุณธรรมจริยธรรมนักเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ให้มีการพัฒนาที่ยั่งยืน

2.2 กิจกรรมที่ใช้ในการพัฒนาควรมีรูปแบบกิจกรรมที่หลากหลายให้เข้ากับสภาพและปัญหาในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนตามบริบทของสถานศึกษา ครอบครัว ชุมชนเพื่อให้มีการพัฒนาที่ยั่งยืนมากขึ้น

2.3 ควรศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในระดับ อื่น ๆ เช่น ก่อนประถมศึกษา เพื่อเป็นการส่งเสริมและปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมพื้นฐาน ตั้งแต่ยังเด็ก